

KODELA

Kodella Ügyvédi Iroda

Alkotmánybíróság

1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

A Debreceni Törvényszék

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 0 0 5 5 0 - 0 / 2023		
Érkezett: 2023 MÁRC 13.		
Érkezés módja		
☒ POSTÁN	☐ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 3	Kezelőiroda: 2

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK DEBRECEN	
Érk.: 2023 FEBR 27.	
Példány:	Mell.: ill. bg. Ft
Az ügyirat szám: 10.P.20.136/2022.	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

panaszosok (a továbbiakban: „Panaszosok”) jelen beadványhoz 1.sz. és 2.sz. mellékletként csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselőként;

az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény („Abtv.”) 27. §-a alapján, a fenti ügyszám alatt a Panaszosok, mint I.r. és II.r. felperesek által a III.r. alperes, és IV.r. alperes, és V.r. alperes és VI.r. alperes és VII. r. alperes és VIII. r. alperes ellen indított alperes ellen indított perben;

a Debreceni Törvényszék 10.P.20.136/2022/16. sorszámú I. fokú ítéletét a panaszosok által előterjesztett fellebbezési kérelemre induló II. fokú eljárásban helybenhagyó, a Debreceni Ítéltábla („Ítéltábla”) Pf.II.20.376/2022/8. szz.-ú jogerős ítélete („Ítélet”) ellen

alkotmányjogi panaszt

terjesztünk elő, az alábbiak szerint.

Kérjük, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság

- (i) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Abtv. 27. § (1) bekezdése és 43. § (1) bekezdése alapján a Debreceni Ítéltábla Ítéletének (a Debreceni Törvényszék I. fokú ítéletére kiterjedő hatállyal történő) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tisztességes bírósági eljárásból való jog] ütközését állapítsa meg; és
- (ii) az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a Debreceni Ítéltábla Ítéletét (a Debreceni Törvényszék I. fokú ítéletére kiterjedő hatállyal) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tisztességes bírósági eljárásból való jog] ütközés okán semmisítse meg.

Az alkotmányjogi panasz anyagi jogi alapja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [tisztességes bírósági eljárásból való jog].

Az alkotmányjogi panasz eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

I. AZ ÜGY JELEN ALKOTMÁNYJOGI PANASZELJÁRÁSBAN RELEVÁNS TÉNYEI

1. A jelen ügy tényállását a 2019. november 11-én, illetve 2020. január 2-án ismételt benyújtott keresetlevél, és a 2022. szeptember 5. napján benyújtott fellebbezés teljeskörűen tartalmazza. A jelen alkotmányjogi panasz eljárás szempontjából a tényállás esszenciája a következő:
2. Panaszosok, mint felperesek néhai szemben 2017. június 26. napján keresetlevelet nyújtottak be a Debreceni Járásbírósághoz, az jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárások tárgyaként szereplő ingatlanok vonatkozásában, tulajdonjog elbirtoklással történő megszerzésének megállapítására.
3. A Debreceni Járásbíróság 56.P.22.097/2017/2. számú, ide **3. számú melléklet** alatt csatolt végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította azzal az indokolással, hogy az alperesként megjelölt már elhunyt, így hiába ő a bejegyzett tulajdonos az ingatlanok tulajdoni lapján, a per alperese elhalálozása okán nem lehet:

„A keresetlevélhez csatolták az előbb felsorolt ingatlanok tulajdoni lapjának nem hiteles másolatát, amely tulajdoni lapok tartalma szerint a perbeli ingatlanok, illetve ingatlanilletőségek vonatkozásában az alperes tulajdonjogát 1996. március 11. napján árverési vétel jogcímén jegyezték be az ingatlan nyilvántartásba.

A felperesek kérték, hogy a bíróság állapítsa meg az eljárás félbeszakadását az alperesi jogutódok perbevonásáig. Hivatkoztak az EBH 2398. 2011. számú elvi döntésre, mely szerint a hagyatéki eljárás nem olyan hatósági eljárás, amelynek meg kell előznie az elbirtoklás iránti pert, ezért ez okból a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának nincs helye. Az elbirtoklás megállapítása iránti kereset elbírálásának nem előfeltétele a hagyatéki eljárás lefolytatása, jogerős hagyatékátadó végzés meghozatala.”

„A régi Ptk. 22.§-ában írtak szerint a jogképesség a halállal szűnik meg.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 48.§-ában írtak szerint a perben fél az lehet (perbeli jogképesség), akit a polgári jog szabályai szerint jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek.

A Pp. 130.§ (1) bekezdésének e/ pontjában írtak szerint a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy a félnek nincs perbeli jogképessége (48.§).

A Pp. 111.§-ának (1) bekezdésében írtak szerint ha valamelyik fél meghal vagy megszűnik, az eljárás a jogutód perbelépéséig, illetve perbevonásáig (61-62.§) félbeszakad, kivéve ha a jogviszony természete miatt a jogutódlás kizárt.

A Pp. 61.§-ának (1) bekezdésében írtak szerint ha a per alapjául szolgáló jogviszonyban a polgári jog szabályai szerint valamelyik fél helyébe a per folyamán jogutód lép, a jogutód a perbe félként önként beléphet, illetőleg a jogutódot az ellenfél is perbe vonhatja.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján az ember halálával jogképessége, ezen belül a perbeli jogképessége is megszűnik. Ebből következően az egységes és töretlen ítélkezési gyakorlat szerint

¹ 56.P.22.097/2017/2. sz. végzés 2 oldal 1-2. bek.

meghalt személy ellen pert indítani nem lehet (BH1991. 24. számú eseti döntés) figyelemmel arra, hogy a meghalt személy perbeli jogképességgel nem rendelkezik. Ez esetben a bíróságnak a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítania a hivatkozott Pp. 130.§ (1) bekezdésének e/ pontjában írtak alapján.

A Pp. 111.§ (1) bekezdésében írtak szerinti, az eljárás félbeszakadására vonatkozó rendelkezés a jelen esetben nem alkalmazható, az eljárás félbeszakadása megállapításának ugyanis csak akkor van helye, ha a fél elhalálozására vagy megszűnésére a peres eljárás folyamán kerül sor. 56.P.22.097/2017/2. 3

Ennek megfelelően rendelkezik a hivatkozott Pp. 61.§ (1) bekezdés arról, hogy perbeli jogutódlásra csak abban az esetben kerülhet sor, ha a változás a per alapjául szolgáló jogviszonyban a per folyamán következik be. A jogutódlás és erre tekintettel az eljárás félbeszakadása tehát fogalmilag csak abban az esetben merülhet föl, ha a jogutódlásra okot adó körülmény, jelesül a fél elhalálozása alperes eljárás időszakában történik.

Az ingatlan tulajdonjogára irányuló perben arra sincsen lehetőség, hogy a felperes a pert az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, de a perindítás előtt elhalálozott tulajdonos ismeretlen örökösei ellen indítsa meg, ugyanis ingatlan esetében mindig és szükségszerűen van örökös, végső esetben szükségképpen törvényes örökösnek az állam. A Pp. 121.§ (1) bekezdésében b/ pontjában írtakra figyelemmel a felperesnek kell ilyen esetben felkutatnia a perindítás előtt elhalálozott tulajdonos valamennyi jogutódját és őket alperesként a keresetlevélben megjelölni.

Tévesen hivatkozik a felperes az EBH 2398. 2011. számú elvi döntésre is, az elvi döntés ugyanis arra vonatkozik, hogy a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását a bíróság nem alapíthatja a Pp. 130.§ c/ bekezdésében írtakra, ilyen értelemben ugyanis a póthagyatéki eljárás nem tekinthető olyan hatósági eljárásnak, amelynek meg kell előznie az elbirtoklás iránti pert. A hivatkozott elvi döntéssel irányított ítélkezési gyakorlat szerint tehát a felperes nem kötelezhető arra, hogy a póthagyatéki eljárást megindítsa, ettől függetlenül azonban az előbb kifejtettek szerint a felperes a pert nem indíthatja meg az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, de már a perindítás előtt elhalálozott tulajdonos ellen, hiszen az perbeli jogképességgel nem rendelkezik. A póthagyatéki eljárás megindítása tehát szükséges a felperes részéről, hiszen más módon nem tudja teljesíteni azon kötelezettségét, hogy a korábban elhalálozott tulajdonos valamennyi jogutódját perbe állítsa, ilyen értelemben a póthagyatéki eljárás praktikus előfeltétele az elbirtoklás iránti per megindításának, ugyanakkor nem olyan hatósági eljárás, amelyre tekintettel a Pp. 130.§ (1) bekezdés c/ pontjában írtak alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül elutasítható lenne.

A felperes a jelen pert meghalt személy ellen indította meg, aki perbeli jogképességgel nem rendelkezik, ezért a bíróság a hivatkozott Pp. 130.§ (1) bekezdésében e/ pontjában írtak alapján a rendelkező részben írtak szerint határozott.²

4. [REDACTED] tehát már tulajdonjogának a bejegyzését megelőzően elhunyt. Maga a Debreceni Járásbíróság is rögzítette, hogy az ember jogképessége halálával megszűnik, értelemszerűen így további jogokat – például tulajdonjogot- sem szerezhet.
5. Ezt követően a Debreceni Törvényszék az I.Pkf.21.477/2017/2. számú, ide **4. számú melléklet** alatt csatolt végzésével Debreceni Járásbíróság végzését helyben hagyta, az alábbi indokolással kiegészítve azt:

„A felperesek által hivatkozott EBH2011. 2398. számú eseti döntésben foglalt elvi állásfoglalás lényege az, hogy a hagyatéki (póthagyatéki) eljárás a jogutódi (örökös) minőség igazolásának egyik, kétségtelenül célszerű, de nem kizárólagos módja, az történhet például a vonatkozó anyakönyvi kivonatok csatolásával is. A bírói gyakorlat következetesen abból indul ki, hogy a hagyatéki eljárásban hozott

² 56.P.22.097/2017/2. sz. végzés 2. oldal 6.- bek – 3. oldal 4. bekezdésig

hagyatékátadó végzésnek nincs anyagi jogereje, csupán az abban megjelölt örökösnek e minőségét és örökségének tárgyát igazolja, azt is csak az ellenkező bizonyításáig, ezért a polgári perben eljáró bíróságot nem köti (BH1992. 464., BH1999. 26., BH2004. 466.). Az a következtetés nem vonható le a felperesek által hivatkozott eseti döntésben foglalt okfejtésből, hogy a tulajdoni pert ne az ingatlan tényleges (legalábbis a felperes legjobb tudomása szerinti tényleges) tulajdonosai ellen kellene megindítani, az pedig különösen nem, hogy az ilyen pert a keresetindításkor igazoltan életben nem lévő személy ellen meg lehetne indítani. Az eseti döntés indokolásának az a kitétele, mely szerint „a felperesnek alperesként meg kell jelölnie az elbirtokolni kért ingatlannak az ingatlannyilvántartásba bejegyzett tulajdonosait vagy azok örököseit”, nyilvánvalóan úgy értendő, hogy az örökösök alpereskénti megjelölésének akkor van helye, ha a bejegyzett tulajdonos már nincs életben.

6. Álláspontunk szerint a Debreceni Törvényszék indokolása, mely alapján a tulajdoni pert az ingatlan tényleges, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosával szemben kell megindítani, azonban a keresetindításkor igazoltan életben nem lévő személy ellen -bár ez a személy az ingatlan bejegyzett tulajdonosa. nem lehet megindítani, önmagában ellentmondásos, azonban a panaszosok a fentiek okán megindították [REDACTED] póthagyatéki eljárását, mely befejezését követően örököseivel szemben megindították az elbirtoklási pert. A panaszosok keresetét első fokon elutasította a Debreceni Törvényszék 10.P.20.136/2022/16. számú I. fokú ítéletével.
7. Az I. fokú ítéletben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy „[a] törvényszék megítélése szerint az elbirtoklási kereseteket mindig az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos ellen kell megindítani. A megfelelő alperes megjelölése, a vele szembeni határozat kereset előterjesztése a felperesek feladata. Mivel a felperesek keresetüket elbirtoklásra alapították a perben ennek az igénynek az alaposságáról kellett a törvényszéknek döntenie és az eljárásnak semmilyen formában nem volt, nem lehetett tárgya az alperesek jogelődje tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének jogszerűsége, vagy érvényessége.”³
8. A panaszosok álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak kifejezetten kötelessége lett volna az eljárás bármely szakaszában mind az aktív, mind a passzív perbeli legitimáció fennállásának vizsgálata a peres felek tekintetében, különösen a jelen esetben, arra tekintettel, hogy panaszosok érvelésükben kifejezetten hivatkoztak e körülményre, mivel a Debreceni Törvényszék a Debreceni Járásbíróság permegszüntető végzésének helybenhagyásával azt az álláspontot képviselte az előzmény per során, hogy elhunyt személy jogot nem szerezhet, így a nemo plusz iuris elv alapján az alperesek sem szerezhettek tulajdonjogot.
9. A jelen alkotmányjogi panasszal érintett ügyben senki által nem vitatott tényként állapítható meg, hogy az alperesek jogelődje, néhai [REDACTED] elhunyt. Szintén senki által nem vitatott tény, hogy az alperesi jogelőd tulajdonjogát a perbeli ingatlanokra vonatkozóan 1996. március 11. napjával, tehát több, mint két hónappal a halálát követően jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba.
10. A tulajdonjog bejegyzésekor hatályos régi Ptk. 8. § (1) bek. szerint „[m]inden ember jogképes: jogai és kötelességei lehetnek”. Az ember jogképessége kapcsán a régi Ptk. 22. §-a azt is kimondja, hogy „[a] jogképesség a halállal szűnik meg”.
11. A fentiek alapján az ember azon képessége, hogy jogokat és kötelezettségeket szerezzen, az ember halálával elenyészik/megszűnik. Ebből következően tehát az egyik legalapvetőbb jogelv, hogy az ember a halála napjától kezdődően nem szerezhet jogokat, nem lehet polgári jogi jogviszony alanya, ill. nem lehetnek kötelezettségei sem.
12. A régi Ptk. 117. § (3) bekezdése és a következetes bírói gyakorlat értelmében ingatlan tulajdonjoga megszerzésének feltétele az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés.

³ 10.P.20.136/2022/16. ítélet [22], 2-4. mondat

13. Tekintettel viszont arra, hogy az alperesi jogelőd tulajdonjogát a perbeli ingatlanokra csak több, mint két hónappal a halálát követően jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba, az elhunyt alperesi jogelőd fogalmilag nem szerezhette meg a perbeli ingatlanok tulajdonjogát. Ezt az álláspontot támasztja alá az a tény is, hogy a perben korábban csatolt árverési jegyzőkönyveket (ld. F/6) sem az alperesi jogelőd, hanem néhai Koroknai István írta alá.
14. A perben F/6 alatt csatolt okiratok tényszerűen tanúsítják, hogy az alperesi jogelőd soha nem lépett a perbeli ingatlanok birtokába sem, tehát az alperesi jogelőd ezen okból sem szerezhette meg a perbeli ingatlanok tulajdonjogát.
15. A perben tehát a panaszosok az alperesi jogelőd halálának tényével (a perben F/14 alatt csatolt KEKKH kivonat), az F/20 alatt csatolt jogerős hagyatékátadó végzéssel, továbbá a nem az alperesi jogelőd aláírását tartalmazó F/6/1-2 alatti árverési jegyzőkönyvekkel és F/7 alatti, tulajdonszerzést igazoló térképvázlattal, mint közokiratokkal megdöntötték az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét.
16. Amennyiben pedig a per adatai és perben rendelkezésre álló közokirati minőségű okirati bizonyítékok értelmében az alperesi jogelőd kétségtelenül nem szerezhette meg a perbeli ingatlanok tulajdonjogát, akkor azt a *nemo plus iuris* jogelve értelmében az alperesek sem szerezhették meg.
17. Az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége megdönthető vélelem. „A közhitelességhez kapcsolódó bizonyító erő nem feltétlen, hiszen előfordulhat, hogy valaki megkérdőjelez valamely nyilvántartott jogot vagy tényt. A jogbiztonság kétélű fegyver: nemcsak a jóhiszemű jogszerzők számára kell biztosítani a fent említett jogvédelmi hatást, hanem annak a lehetőségét is fenn kell tartani, hogy más bebizonyíthassa valamely bejegyzés hibáját. A bizonyítási teher természetesen azon van, aki a nyilvántartás valamely bejegyzését megtámadja.”⁴
18. Az EBH2005.1229 számú elvi döntés értelmében „az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét, valósággal egyezőségét vitatja. A bizonyítékokat a maguk összességében kell értékelni”.
19. Ehhez képest az elsőfokú bíróság nem értékelte a perbeli közokiratokat, hanem elfogadta a valósággal ellentétes, megdöntött közhitelességű, hibás ingatlan-nyilvántartási adatokat az ítélezése alapjául.
20. A Pp. 346. § [Az ítélet tartalma] (5) bekezdéséhez kapcsolódó kommentár⁵ szerint: „A bíróság szabad mérlegelésének korlátját az indoklási kötelezettség alkotja. A bíróság az ítéletben, illetve más határozatában köteles megjelölni a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, különösen azokat az okokat, amelyek miatt valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amely miatt több bizonyíték közül egyeseket figyelmen kívül hagyott, míg másoknak jelentős bizonyító erőt tulajdonított.”
21. A fentiekkel összefüggésben fontos továbbá, hogy „[a]z indoklásban azt az értékelést kell elvégezni, amiből kiderül, hogy a bizonyítékok 279.§ szerinti mérlegelése során a bíróság milyen szempontok szerint fogadott el egyes bizonyítékokat, illetve vetett el másokat. Ez utóbbi helyzettel különbözik és ekként itt külön indoklásra tartozik, ha a bíróság valamely felajánlott bizonyítást mellőzött.”⁶
22. A fentiek alapján az elsőfokú bíróságnak ebben a körben nem csak az F/2 alatt csatolt tulajdoni lapokat kellett volna figyelembe venni, hanem a panaszosok által rendelkezésre bocsátott valamennyi közokiratot, ill. egyéb okiratot, amelyekből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a panaszosok a perben megdöntötték az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét.

⁴ Hajdú Gergely: Az ingatlan-nyilvántartási jog változásai az új Ptk. tükrében (MJ, 2015/2., 86-93. o.

⁵ A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény magyarázata, Wolters Kluwer, Budapest, 2017, 393. oldal

⁶ A Polgári Perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja II/III., HVG-ORAC Kft., 1481. oldal

23. Ennek elmaradása esetén, az elsőfokú bíróságnak a Pp. 346. § (5) bekezdése alapján indokolnia kellett volna, hogy az F/2 alatti tulajdoni lapokkal szemben az F/6-F/7, az F/14 és az F/20 alatti okiratokat milyen okból hagyta figyelmen kívül. Ezen kötelezettségének azonban az elsőfokú bíróság tényszerűen nem tett eleget, amelyből következően az Ítélet a Pp. 346. § (5) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
24. Az elsőfokú ítélet ebben a körben tett kirívóan okszerűtlen megállapítását mindennél jobban alátámasztja, hogy amikor a panaszosok a jelen per előzményperében, a közhiteles ingatlan-nyilvántartásba akkor még bejegyzett alperesi jogelőddel szemben indították meg, a keresetlevelet a Debreceni Törvényszék a fent már hivatkozott 1.Pkf.21.477/2017/2. ssz. alatti végzésével jogerősen, a közhitelességet megdöntve idézés kibocsátása nélkül azonnal elutasította, hivatkozással arra, hogy „[...] elhalt, vagyis perbeli jogképességgel nem rendelkező személy ellen per nem indítható, ilyen esetben a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül elutasítandó.”
25. A panaszosok a keresetlevélhez csatolt közokirattal ugyanis a közhitelességet megdöntve igazolták, hogy az alperesi örökhagyó, hiába van még bejegyezve, elhunyt. Olyan pedig nincs, hogy a halál tényét az ingatlan-nyilvántartás közhitelességéhez fűződő vélelemmel szemben az eljáró bíróság az egyik perben figyelembe veendőnek tekinti, a másik – a jelen – perben pedig nem.
26. Ami az elsőfokú ítélet azon indokolási részét illeti, ahol az elsőfokú bíróság felróta a panaszosoknak, hogy „[a] megfelelő alperes megjelölése, a vele szembeni határozat kereset előterjesztése a felperesek feladata”⁷, a Pp. 266. § (2) bekezdése értelmében ezt az elsőfokú bíróságnak hivatalból kellett volna megtennie, az ingatlan-nyilvántartás adatai ugyanis nyilvánosak, és abból a „megfelelő alperes” személye megállapítható.
27. Mindenesetre a keresetlevélhez F/2 alatt csatolt tulajdoni lapok alapján előadjuk, hogy az a személy, akinek az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett tulajdonosként szerepelnie kellene az alperesek helyett, az a Magyar Állam.
28. A panaszosok a fentiek -és más, a jelen alkotmányjogi panasz vonatkozásában nem releváns indokolásokán fellebbezést nyújtottak be az elsőfokú bíróság ítéletével szemben
29. A Debreceni Ítéletábra az elsőfokú ítéletet Pf.II.20.376/2022/8. számú Ítéletével helyben hagyta.
30. A Debreceni Ítéletábra a fentiek vonatkozásában az alábbiakkal indokolta Ítéletét:

„[37] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének a Pp. 346. § (5) bekezdése által megkívánt mélységben eleget tett, rögzítve (ítélet [22] bekezdés), hogy a pert a felperesek az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosokkal szemben indíthatták meg. Nem sérti az indokolási kötelezettséget, ha az ítélet indokolása kiterjed az ügy szempontjából lényeges kérdésekre, de nem reagál részletesen a felek valamennyi érvére, vagy azt a fél nem ítéli kellően meggyőzőnek [7/2013. (III.1. AB határozat)].

[38] Ahogyan az elsőfokú bíróság is rögzítette: a feleket illető rendelkezési elv alapján a felperes maga jogosult és köteles meghatározni azon személyt, akivel szemben igényét érvényesíteni kívánja, azaz a per alperesét. A perbeli legitimáció a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra, a félnek a vitában való anyagi jogi érdekeltiségére vonatkozik; az alperes vonatkozásában azt jelenti, hogy a felperest a keresettel érvényesített jog a megjelölt alperessel szemben illeti-e meg. A perbeli legitimáció általában a jogvita érdemére tartozó kérdés, hiánya esetén – tehát mennyiben a felperesi igény nem az általa megjelölt alperessel szemben érvényesíthető – a keresetet ítélettel el kell utasítani. A bíróságot a perbeli legitimáció körében akkor terheli közreműködési kötelezettség, ha a pert kizárólag jogszabályban erre feljogosított személy indíthatja meg, vagy ha a per kizárólag jogszabályban meghatározott személy ellen indítható. Ezen esetekben az aktív vagy passzív perbeli

⁷ 10.P.20.136/2022/16. ítélet [22], 3. mondat

legitimáció perelőfeltétel, amelynek hiánya a keresetlevél visszautasítását vagy az eljárás megszüntetését eredményezi.

[39] Az elbirtoklás, mint eredeti tulajdonszerzési mód, a korábbi tulajdonostól független tulajdonjogot keletkeztet, valamint jogosultságot arra, hogy az elbirtokló tulajdonjogát az addig nyilvántartott tulajdonosok törlése mellett az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezzék. Ennek megfelelően az elbirtoklásra alapított per – ahogyan arra az elsőfokú bíróság is rámutatott – az ingatlan-nyilvántartás szerinti tulajdonossal szemben indítható meg. Az elbirtoklás szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a bejegyzett tulajdonos tulajdonjogát honnan származtatja, helytállóan jegyezték-e be tulajdonosként az ingatlan-nyilvántartásba. Az elsőfokú bíróságnak a felperesek által előterjesztett keresettel összefüggésben ezért az alperesek személyével összefüggésben csak azt kellett vizsgálnia, hogy az ingatlan-nyilvántartás szerinti tulajdonosok-e (Kúria Pfv.II.20.626/2021/5.) [...].

[40] A felperesek tévesen hivatkoztak álláspontjuk alátámasztására a Debreceni Törvényszék Pkf.21.477/2017/2. számú végzésében foglaltakra. Ezen végzés a felperesi állásponttal szemben nem érinti az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét, csupán annak jogi következményeit vonja le, hogy a felperesek által alperesként megjelölt személy a perindításkor már nem élt, ekként a Ptk. 22. § szerint perbeli jogképességgel nem rendelkezett, így a perben félként sem járhatott el.

[42] A felperesek az alperesekként anyagi jogi szempontból helytállóan az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosokat megjelölték, a bíróságot e körben további kötelezettség nem terhelte; az elbirtoklásra alapított pernek nem volt tárgya az alperesek illetve jogelődjük tulajdonszerzésének vizsgálata, ekként ennek elmaradása sem eredményezheti az elsőfokú ítélet Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontján alapuló hatályon kívül helyezését. "

31. A fentiekkel ellentétben a perben akkor járt volna el helyesen az elsőfokú bíróság és másodfokú bíróság, ha első körben az alperesek passzív perbeli legitimációját megvizsgálja, és arra vonatkozóan bizonyítást folytat le. Ezt követően a panaszosok által rendelkezésre bocsátott okirati bizonyítékok alapján észleli, hogy az alperesek perbeli legitimációja hiányzik, és végzéssel felhívja a panaszosokat, hogy vonja perbe a valódi tulajdonost, azaz a Magyar Államot, ezzel megállapítva azt, hogy az alperesek a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adataival szemben soha nem voltak az ingatlan tulajdonosai.
32. Panaszosok álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkébe foglalt tisztességes eljárás követelményébe ütközik, hogy az előzmény perben a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, és azt ezt helyben hagyó végzés alapján a bíróságok álláspontja szerint az alperes elhalálozásának ténye lényegében felülírja az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét, majd pedig ezt követően, a jogutódokkal szemben megindított elbirtoklási per során, a panaszosok, mint felperesek ezzel való érvelésére tekintettel is figyelmen kívül hagyták a bíróságok azt, hogy a per alperesei, mivel jogelődjük tulajdonjog-bejegyzését megelőzően bekövetkező elhalálozása okán nem szerezhette meg a perbeli ingatlanok tulajdonjogát, maguk sem lehettek tulajdonosok, így perbeli legitimációval sem rendelkezhetek.
33. Nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének az, hogy az elbirtoklási perben eljáró bíróságok ugyan azon kérdéskörben lényegében az első és második peres eljárásban egymásnak teljes egészében ellentmondó döntéseket hoznak, majd miután a panaszosok erre felhívták a figyelmet, irrelevánsnak minősítik ugyan azt a körülményt, amely okán korábban a felperesi kereset elutasításra került.
34. Panaszosok hiába az előzmény perben eljáró bíróságok, tehát a Debreceni Járásbíróság és a Debreceni Törvényszék végzéseiben foglaltaknak megfelelően jártak el, hiszen az ezen végzésekben rögzített tényeket és jogi érvelést ezt követően a jogutód alperesek ellen lefolytatott perben a Debreceni Törvényszék, és a Debreceni Ítéltábla is figyelmen kívül hagyta.

II. JOGI ÁLLÁSPONT

AZ ELJÁRÁS TISZTESSÉGTELENSÉGE A BÍRÓSÁGOK EGYMÁSNAK ELLENTMONDÁSOS INDOKOLÁSAI OKÁN

35. A jelen alfejezetben elsőként összefoglalóan, majd ezt követően részletesen is bemutatjuk az **Abtv. 29. §-ának** megfelelően, hogy **(i)** egyrészt hogyan befolyásolta érdemben az Ítéletet az Alaptörvény-ellenesség és **(ii)** másrészt miért alapvető alkotmányjogi jelentőségű a jelen ügy tárgyát képező kérdés.
36. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek. értelmében „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene *emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el*”.
37. Az Alkotmánybíróság Alaptörvény hatálybalépését követően is töretlen gyakorlata értelmében „a *tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.*”⁸
38. A **3325/2012. (XI. 12.) AB** végzés értelmében „a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés kizárólag akkor támadható alkotmányjogi panasszal, ha az valamely az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezet”. Ugyanis „alapjogi érintettség nélkül az Alkotmánybíróságnak nincs jogköre a bírói jogértelmezés felülvizsgálatára”. Összegezve „az Alkotmánybíróság jellemzően akkor vizsgálhatja érdemben a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával”.⁹
39. Ennek kapcsán azt vizsgálja az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt értelmezési kötelezettségre is – az eljárási jogszabályokat az eljáró bíróságok a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményeknek megfelelően alkalmazta-e.¹⁰
40. Továbbá „[...] az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A *tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása*, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. [7/2013. (III. 1.) AB határozat] [kiemelés a panaszosoktól].”¹¹
41. A nemzetközi alkotmánybírói gyakorlat szerint „ha a bíróság megsérti a Pp. 206. §-ban foglalt mérlegelési és jogértelmezési szabályokat (önkényesen mérlegel vagy értelmez jogot), akkor megsérti-e a peres félnek a tisztességes tárgyaláshoz való alkotmányos jogát. Ha a bíróság önkényesen mérlegel, vagy értelmez jogot, ugyanúgy nem biztosítja az ügyfél számára a bírósághoz való fordulás alkotmányos

⁸ Ld. 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]

⁹ Sulyok Tamás: A tisztességes eljáráshoz való jog újabb kihívásai (ABSz, 2015/2., 97-102. o.)

¹⁰ Sulyok Tamás: A tisztességes eljáráshoz való jog újabb kihívásai (ABSz, 2015/2., 97-102. o.)

¹¹ Ravasz László: Bírói függetlenség és a tisztességes eljáráshoz való jog (DJM, 2015/3-4.)

jogát, mivel jogellenesen nem vesz figyelembe való tényeket, vagy jogellenesen értelmez jogszabályokat. Az önkényes mérlegelés és jogértelmezés esetén a bíróság kizárja annak lehetőségét, hogy az ügyfél az alanyi jogainak érvényesítése érdekében hatékonyan fordulhasson a bírósághoz illetve, hogy a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A fentiekre figyelemmel megállapítható, hogy az önkényes mérlegelés és jogértelmezés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. [kiemelés a kérelmezőtől]¹² Ezt a gyakorlatot támasztja alá az EU Bírósága C-173/03. számú ügyben hozott határozata is.

42. A jelen ügyben a panaszosok által indított előzmény per alperese [redacted] alperesi jogelőd volt. A [redacted] tulajdonjogának bejegyzésekor hatályos régi Ptk. 8. § (1) bek. szerint „[m]inden ember jogképes: jogai és kötelességei lehetnek”. Az ember jogképessége kapcsán a régi Ptk. 22. §-a azt is kimondja, hogy „[a] jogképeség a halállal szűnik meg”.
43. A mindenkori magyar polgári jog egyik legalapvetőbb alapelve a fentiekben rögzített rendelkezés, mely szerint tehát halott ember nem szerezhethet tulajdonjogot, így néhai [redacted] elhalálozását követően tulajdonjogának bejegyzése nem keletkeztetett számára, sem pedig ezt követően a póthagyatéki eljárás során jogutódjai részére tulajdonjogot.
44. Mivel a jogelőd nem szerzett tulajdonjogot, ezért a nemo plus iuris elve alapján leszármazói ugyancsak nem lehetnek tulajdonosok, hiszen senki sem ruházhat át több jogot, mint amennyivel maga rendelkezik.
45. Ahogy azt fent már rögzítettük, az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége megdönthető, melyet maga a Debreceni Járásbíróság és a Debreceni Törvényszék maga is alkalmazott az előzmény per során, és erre hivatkozva, bár a panaszosoknak, mint felpereseknek a tulajdoni lapra bejegyzett tulajdonossal szemben kellett megindítani a pert, keresetük mégis elutasításra került.
46. Ezt követően azonban a jogutódokkal szemben indított elbirtoklási perben eljáró bíróságok teljesen egészében figyelmen kívül hagyták az alperesi jogelőd elhalálozásának tényét, annak időpontjának jelentőségét, és ennek következtében a polgári jog alapvető elveit, és a polgári peres eljárás szabályait is.
47. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű az ügyben az abban a kérdésben történő állásfoglalás a Tisztelt Alkotmánybíróság részéről, hogy tisztességtelennek minősül-e az eljárás olyan esetben, amikor az előzmény perben és az előzmény perre alapuló későbbi eljárásokban az eljáró bíróságok- különös tekintettel, ha az eljáró bíróság az eljárások egyes szakaszaiban azonos, lásd jelen esetben a Debreceni Törvényszéket- egymással ellentmondásos megállapításokra jutnak.
48. Ebben a körben megjegyzendő, hogy a panaszosok az előzmény perben eljáró bíróságok iránymutatásának megfelelően jártak el, ennek ellenére a második peres eljárás során a bíróságok éppen azt – az egyébként hivatalból is vizsgálandó- kérdéskört hagyták figyelmen kívül, amely okból a panaszosok keresete első körben idézés kibocsátása nélkül elutasításra került.
49. A panaszosok okkal bízhattak abban, hogy ha az előzmény perben a bíróság az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét felülírja azzal, hogy az alperes halála ténye okán nem a bejegyzett tulajdonossal, hanem az örökösökkel szemben kell megindítania, akkor a jogelőd alperes tulajdonjog szerzését megelőző halálának tényét a későbbi, jogutódokkal szemben folytatott perben is figyelembe veszik a bíróságok. Azonban a panaszosok várakozásával ellentétben, a Debreceni Törvényszék, és a Debreceni Ítéletábla kifejezetten rögzítette, hogy nem feladata a panaszosok által kért körben a perbeli legitimáció vizsgálata.
50. Az tisztességes eljárás követelményrendszerének érvényesülése nélkülözhetetlen a többi alkotmányos alapjog védelméhez. E követelményrendszer nyújt ugyanis garanciát arra, hogy a peres eljárások

¹² Ravasz László: Bírói függetlenség és a tisztességes eljáráshoz való jog (DJM, 2015/3-4.)

körében az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésének, és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvénynek megfelelő ítéletek születhessenek.

51. Összefoglalva tehát a tisztességes eljárás követelményébe ütközik, hogy az előzmény perben eljáró bíróságok megállapították, hogy az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége közokirattal megdönthető, ezért a felperesek keresetét idézés kibocsátása nélkül elutasították, majd a jelen panasszal érintett peres eljárások során a bíróságok ezzel ellentétesen aszerint foglaltak állást, hogy a panaszosok, mint felperesek az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét nem dönthetik meg ugyan azon közokirattal, mely alapján az előzmény perben a bíróságok hozták döntésüket. A fentiek alapján a Debreceni Ítéltábla Ítélete az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte a felperesekre, mint panaszosokra nézve.

III. EGYEBEK

52. Az Abtv. 27. § b) pontja alapján akként nyilatkozunk, hogy a panaszosoknak a Debreceni Ítéltábla jogerős Ítélete ellen nincs további rendes jogorvoslati lehetősége.
53. Az Abtv. 52. § (5) bekezdés értelmében akként nyilatkozunk, hogy a panaszosok a nevének nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.
54. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidő – tekintettel arra, hogy az Ítéletet a panaszosok 2022. december 28-án vették kézhez, ezért a határidő 2023. február 24-én jár le – megtartásra került.
55. A jelen alkotmányjogi panasz a fent kifejtettek szerint nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe. A panaszosok ugyanis tisztában van vele, hogy a bírói döntés alaptörvényellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon¹³, és a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, ill. mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat¹⁴. A panaszosok kérelme nem is erre irányul, hanem annak megállapítását kéri, hogy a Debreceni Ítéltábla megsértette a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogát.
56. A Debreceni Ítéltábla Ítélete a Pp. rendelkezései értelmében az eljárást befejező érdemi határozatnak minősül.
57. A panaszosok az ügyben rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket már teljeskörűen kimerítették.

Kelt Budapest, 2023. február 24.

Tisztelettel:

DR. KODELA VIKTOR
ügyvéd

dr. Kodela Viktor ügyvéd
Panaszosok képv.

¹³ Ld. 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]

¹⁴ Ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]